

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-2

BRNO 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí. Falzum arabské mince z druhé poloviny 8. století (obr. 81, str. 277).

Cover Photography

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí (Square). Falsum of the Arabic coin from the 2nd half of the 8th century (Fig. 81, Pg. 277).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Resumé

Brno (Kat. Zábřdovice, Bez. Brno-město), zwi-
schen der Straßen Přadlácká und Vranovská, Parz.
Nr. 980/1, 980/2, 980/3, 980/4, 980/5. Hochmittelalter,
Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

BŘEZINA (K. Ú. PROSEČ U BŘEZINY, OKR. BRNO-VENKOV)

Intravilán, parc. č. 210/8. Dům č. p. 103. Novověk.
Komunikace. Záchranný výzkum.

Lokalizace: WGS-84: 49.2849431N, 16.7614044E.

V roce 2017 byly během pokračující rekonstrukce
silnice v obci Březina u Křtin zaznamenány před domem
č. p. 103, situovaným pod bývalým panským dvorem
zábřdovických premonstrátů (WGS-84: 49.2821019N,
16.7556022E), raně novověké antropogenní vrstvy
s náznaky staré kamenné dlažby zhotovené z místní
karbonské droby. Navážky pokračovaly až do hloubky
2 m, kde nastupovaly jemně plavené až místy zvodnělé
sedimenty se zbytky zetlelého dřeva a cihel. Podobná
štetovaná úprava historické cesty byla zjištěna také
v úseku dnešní silnice mezi domy č. p. 161 a 176.

Petr Kos

Resumé

Březina (Kat. Proseč u Březiny, Bez. Brno-venkov),
Hs.-Nr. 103. Neuzeit. Gepflasterter Weg. Rettungsgrabung.

BUČOVICE (OKR. VYŠKOV)

Zámek, č. p. 1. Vrcholný středověk, novověk. Tvrz,
zámek. Záchranný výzkum.

V areálu NKP zámek Bučovice provedla v roce
2017 společnost Archaia Brno, z. ú., záchranný vý-
zkum při budování sociálního zařízení v přízemí se-
verní části východního křídla zámku. Během staveb-
ních prací byly odstraněny podlahy a klenební zásyp
nad sklepy v celkem třech místnostech. Jde o míst-
nosti, které bezprostředně přináležejí ve východním
křídle k severní věži. Vznikly vydělením z původně
větších prostor až někdy v 19. nebo 20. století.

Během výzkumu se podařilo odhalit základové
partie zdí východního křídla a ruby kleneb sklepů.
Potvrdilo se, že východní zeď východního křídla,
stejně jako klenby sklepů i se zachycenými pasy jsou
produktem jedné stavební etapy – renesanční. Starší
keramický materiál byl nalezen pouze v klenebních

zásypech sklepů. Ojedinelé zlomky je možno dato-
vat do 15. a výjimečně i 14. století. Nejdůležitější
informací výzkumu ovšem byl fakt, že západní zeď
východního křídla je zcela odlišné stavební podoby.
Zachycená východní zeď byla smíšené konstrukce,
ovšem pojena kvalitní bílou vápennou maltou, stejně
jako konstrukce kleneb sklepů. Naopak západní zeď
vykazovala zcela jiný charakter. Jednalo se o čistě ka-
menné zdivo pojené běžovou písčitou maltou. Zdivo
navíc není, alespoň v některých partiích, provázáno
s konstrukcemi kleneb sklepů. V jižní zkoumané míst-
nosti je paralelně se zdivem vybudována tenká cihlová
zídka, ze které je vynesena klenba chodby sklepa.

Z nálezové situace je patrné, že při budování vý-
chodního křídla bylo pro jeho západní zeď, alespoň
částečně a snad pouze v úrovni pod povrchem, vy-
užito starší kamenné zdivo. Snad ho můžeme spojit
ještě se středověkou fází zdejšího sídla. Podoba tvrze
byla dlouho zcela neznámá, až nedávno realizované
výzkumy při rekonstrukci nádvoří (Vitula 2016) dolo-
žily starší konstrukce, pravděpodobně k ní náležející.
Námi zachycený úsek staršího zdiva k nim nepochybně
patří a rozmnožuje naše informace o podobě zdejší
tvrze před radikální renesanční přestavbou.

Miroslav Dejmál

Literatura

Vitula, P. 2016: *Státní zámek Bučovice. Zpráva o zá-
chranných a zjišťovacích archeologických výzku-
mech v areálu zámku.* Rkp. nálezové zprávy. Ulo-
ženo: Národní památkový ústav, územní odborné
pracoviště v Brně.

Obr. 41. Bučovice, zámek. Pohled na starší kamenné
zdivo, které využívá jeho západní zeď. Starší zdivo vzadu,
v popředí cihelná zídka roznášející klenbu sklepů.

Abb. 41. Bučovice, Schloß. Blick auf älteres Steinmauer-
werk, das durch westliche Wand des Schloßes ausgenutzt
wird. Älteres Mauerwerk im Hintergrund; im Vordergrund
kleine Ziegelmauer, die das Kellergewölbe austrägt.

Resumé

Bučovice (Bez. Vyškov), Schloß Nr. 1. Mittelalter. Stadt, Schloß, Feste. Rettungsgrabung.

Bei der Bauadaptation im nördlichen Teil des östlichen Schloßtraktes wurde unter der westlichen Wand ein älteres Mauerwerk freigelegt, das noch der mittelalterlichen Feste zugehört.

BYSTRÍČKA (K. Ú. BYSTRÍČKA I, OKR. VSETÍN)

Klenov, hrádek. Středověk. Povrchový průzkum. Sídlištní nálezy. Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Z pozůstalosti, kterou odevzdala spolupracovnice muzea, pochází soubor předmětů. Jde o sběr na ploše hradiška na Klenově provedený v 70. letech 20. století. První předmět je hrot šípu typu bodkin, který je neobvykle opatřen řapem. Dále je tu doložena železná tyčinka obdélníkovitého tvaru výrazně se zužující k jednomu konci, teoreticky by mohlo jít o fragment ostruhy. Soubor dále obsahuje 15 kusů mazanice, 115 oxidačně vypálených střepů převážně z hrncovitých nádob, nejčastěji zdobených nepravidelným rýhováním nebo vlnicí, a to i násobnou.

Samuel Španihel, Tereza Kašparová

Resumé

Bystrička (Kat. Bystrička, Bez. Vsetín), Burg Klenov. Hochmittelalter. Feste. Lesefunde.

ČÁSLAVICE (OKR. TŘEBÍČ)

Zámek Sádek, parc. č. 972. Vrcholný středověk, novověk. Hrad, zámek. Záchranný výzkum.

Již v roce 2016 proběhl drobný archeologický výzkum na nádvoří předhradí zámku Sádek. Výzkum byl vyvolán stavbou kanalizace v nádvoří na parc. č. 972. Samotný hrad Sádek vznikl pravděpodobně někdy mezi léty 1270–1286. Hrad poté asi zanikl po dobytí Janem Lucemburským v roce 1312. Patrně po roce 1399 byl obnoven a pak dále kontinuálně upravován až do dnešní zámecké podoby (Plaček 2001, 561–565).

Samotné výkopy se dotkly v podstatě celé plochy nádvoří, přičemž ve většině tras byla zachycena obdobná situace, kdy na vysoko vystupující erodované skalní podloží nasedaly pozdně novověké či recentní uložení. Ve střední části nádvoří, v prostoru od brá-

ny předhradí směrem k mostu do jádra, byla zachycena štětovaná, několikrát upravovaná komunikace. Středověké archeologické situace se podařilo zachytit pouze v jižní části nádvoří. Přitesaný skalní výchoz byl zakončen tarasní zdí orientovanou ve směru V–Z, přičemž na nižší jižní terase byla zachycena středověká přibližně 20 cm mocná sídlištní vrstva datovatelná podle zlomků keramiky do 15. století.

Můžeme se tedy domnívat, že původní předhradí či předpolí bylo menších rozměrů než dnes a na jižní straně bylo vymezeno námi objevenou tarasní zdí, která mohla postupovat i do nadzemních partií v podobě hradby. Absence vrcholně středověkých nálezů severně od popisované zdi může souviset s terénními úpravami předhradí, kdy patrně došlo v novověku k odstranění starších situací.

Miroslav Dejmal

Literatura

Plaček, M. 2001: *Ilustrovaná encyklopedie moravských hradů, hrádků a tvrzí*. Praha: Libri.

Resumé

Čáslavice (Bez. Třebíč), Schloß Sádek. Mittelalter, Neuzeit. Burg, Schloß. Rettungsgrabung.

Obr. 42. Čáslavice, zámek Sádek. Průběh zachycené tarasní zdi.

Abb. 42. Čáslavice, Schloß Sádek. Verlauf der entdeckten Stützmauer.

ČERNÁ HORA (OKR. BLANSKO)

Náměstí Míru, Radniční ulice, parc. č. 607/1. Pozdní středověk, novověk. Městys. Záchranný výzkum.